

В годы правления Ягайло и Витовта данный представительный институт достаточно активно развивался и быстро укреплял свой престиж и значение. Таким образом, рада и вальный съезд вместе юридически ограничивали власть монарха, которого в свою очередь традиционно избирали. Хотя на практике, как это обычно бывает, это ограничение власти зачастую зависело от политического положения и желания самого князя, тем не менее воля общества имела для него достаточно большое значение.

Вместе с тем, следует понимать разницу между участием шляхты в заседаниях сейма этого периода и последующими сеймами периода Речи Посполитой, так как в рассматриваемый период института представительства было еще недостаточно развит. Решения принимались великим князем и панамы рады, а остальные участники съезда принимали их к сведению и одобряли. Самое большое, что они могли – это предъявить князю от имени административных единиц, гражданских групп и т.д. требования по различным вопросам, на которые получали письменные ответы. В них содержалось либо согласие с требованием, либо отказ, который иногда сопровождался разъяснением. Данные ответы можно считать первым этапом развития института законодательной инициативы общества.

ІНОЗЕМНИЙ ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУ

Політанський В. С.

кандидат юридичних наук,

асистент кафедри теорії і філософії права

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,

начальник відділу координації правових досліджень

Національної академії правових наук України

м. Харків, Україна

Досліджуючи закордонний досвід функціонування системи електронного уряду, в першу чергу потрібно звернути увагу на США, саме тут, термін електронний уряд з'явився в результаті активної глобальної та національної роботи мозкових центрів та організацій розвитку, таких як Організація економічного співробітництва та розвитку, Світовий банк та ООН.

Так організації економічного співробітництва та розвитку наголошує на тому, що електронний уряд надає можливість розвинути нові

відносини між урядами, громадянами, користувачами послуг і фірмами, шляхом використання нових інформаційно-комунікаційних технологій, що дозволяють поширювати і збирати інформацію та послуги як всередині, так і зовні з метою надання послуг, прийняття рішення і відповідальності [1].

В свою чергу на думку ООН і Світового банку, електронний уряд має на меті використання Інтернету для доставки урядової інформації та послуг громадянам та іншим зацікавленим сторонам у країні. Електронний уряд дозволяє службам уряду стати більш ефективними і доступними громадянам. ООН має на увазі трансформацію внутрішніх і зовнішніх процесів публічної влади на основі використання можливостей Інтернету, інформаційних і телекомунікаційних технологій. Метою цієї трансформації є оптимізація послуг, підвищення рівня участі суспільства у питаннях державного управління та вдосконалення організації роботи органів публічної влади [2, с. 66–67].

Дещо іншою є ситуація з розвитком електронного уряду в Європі. Так, в минулому, коли Великобританія входила до складку Європейського Союзу вона була лідером у цій сфері, в якій з 2000 року реалізується програма «E-citizen, e-business, government» («Електронний громадянин, електронний бізнес, електронний уряд») у рамках проекту «Стратегічної структури для обслуговування суспільства в інформаційному столітті». Програма передбачає розвиток і використання всіх електронних видів державних послуг – вони можуть надаватися через Інтернет, мобільний зв'язок, цифрове телебачення, центри обслуговування викликів [3].

Основні положення електронного уряду у Великобританії орієнтовані на сприяння інноваціям у сфері надання послуг громадянам: 1) надання нових видів послуг; 2) одночасний розвиток номенклатури послуг і покращення обміну інформацією між громадянами; 3) обмін між громадянами та організаціями досвідом ведення комерційної діяльності з державними органами; 4) забезпечення однотипного взаємозв'язку з користувачами послуг; 5) наявність ефективної структури і механізмів успішного впровадження проектів [4, с. 281].

Сьогодні в Європі уже сформувалося чотири основні моделі електронного уряду, кожна з яких відіграє різну роль та в різному ступені наближається до повної реалізації електронного уряду: 1) модель «кібернетичний офіс» (Cyber Office) – початкова стадія трансформації державних структур на електронний уряд, при якому електронне управління фокусується переважно на наданні громадянам електронних послуг; 2) модель електронного уряду «бюрократична структура» забезпечує інтеграцію між різними міністерствами за допомогою онлайн-технологій. Ця модель, як і попередня, харак-

теризується орієнтацією уряду на внутрішню діяльність, але, на відміну від неї, відбиває більш високий рівень розвитку інформаційних технологій та ініціюється зверху; 3) модель електронного уряду під назвою «сервісне агентство» (Agency on Demand) дозволяє надати громадянам додаткові переваги й нові можливості. Дана модель орієнтується на зовнішню діяльність уряду; 4) остання модель зветься «повністю електронний уряд».

Система електронного уряду в Європейському Союзі розвивається за декількома пріоритетними напрямками, розвиток яких, в свою чергу повинен забезпечити позитивні зміни в життєдіяльності як держави, так і суспільства. Зокрема, важливим вважається забезпечення можливостей всіх бажаючих користуватися послугами електронного уряду, що в більшій мірі залежить не від створення відповідної системи, а від сприяння розвитку сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій та забезпечення їх доступності [5, с. 182–183].

Можна цілком впевнено сказати, що дослідження європейського і американського підходів щодо функціонування електронного уряду вказує на їх індивідуальні особливості: перший заснований на соціальних критеріях, рівні розвитку людського капіталу та надає великого значення політичному потенціалу електронної демократії, другий же – на економічних критеріях.

Ефективність створення електронного уряду кожної конкретної держави, визначається досягненням балансу між наданим сервісом для громадян й економічними факторами, зокрема, ефективністю й корисністю діяльності й одержуваною політичною віддачею. Досягнення найвищого рівня балансу, коли політична віддача забезпечує стабільність і повний консенсус у суспільстві, коли ефективність діяльності дає максимум додаткових вигід, а надавані послуги супроводжуються високим рівнем обслуговування, характеризує стратегію електронного уряду як найбільш успішну й раціональну.

В кінцевому випадку, розвиток електронного уряду відноситься до категорії інфраструктурних, суспільно значущих, стратегічних проєктів. А тому, з упевненістю можна сказати, що суть будь-якого проєкту електронного уряду, реалізованого в будь-якій країні – це завжди впровадження корпоративної інформаційної системи згідно до існуючих потреб, у національному масштабі.

Література:

1. Public Governance and Management. Definitions and Concepts: E-government. Web site of the OECD / OECD. – 2002. – URL: http://www.oecd.org/EN/about_further_page/0,,EN-about_further_page-300-nodirectorate-no-no--11-no-no-1,FF.html.

2. Клімушин П. С. Стратегії та механізми електронного урядування в інформаційному суспільстві : [монографія] / П. С. Клімушин. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2016. – 524 с.

3. E-GOV у світі. Світовий досвід е-урядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nc.gov.ua/menu/e_gov/.

4. Марченко В. В. Електронне урядування в органах виконавчої влади: адміністративно-правові засади: монографія / В. В. Марченко. – Харків : Панов, 2016. – 444 с.

5. Андрєєва О. Європейські перспективи розбудови електронного уряду / О. Андрєєва // Політичний менеджмент. – 2013. – № 1-2. – С. 179–186.

СУДОВИЙ ПРЕЦЕДЕНТ ЯК ДЖЕРЕЛО ПРАВА

Риженко І. М.

кандидат технічних наук,

доцент юридичного факультету

Міжнародного економіко-гуманітарного університету

імені академіка Степана Дем'янчука

м. Рівне, Україна

Логвинчук В. В.

студент IV курсу групи ЮПР-71

Міжнародного економіко-гуманітарного університету

імені академіка Степана Дем'янчука

м. Рівне, Україна

Право, як соціальний регулятор покликаний забезпечити такі умови для життя, господарської діяльності, які сприятимуть інтенсивному розвитку суспільства загалом. Тому, певні тенденції розвитку правової системи України та можливість запровадження нововведень, повинні оцінюватися з точки зору ефективності регулювання суспільних відносин.

Загальноєвропейські тенденції зближення англо – саксонської та романо-германської систем права, діяльність Європейського суду з прав людини викликають ширше застосування норм права і принципів у суддівській діяльності.

Саме тому сучасний етап розвитку національної правової системи України вимагає дослідження явища судового прецеденту і судової практики в якості джерела права [1, с. 98].